

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW I CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 12 października 1965 r.

w sprawie zasad i trybu wykonywania orzecznictwa w sprawach o wykroczenia przeciwko przepisom prawa pracy.

Na podstawie art. 10d ust. 2 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. z 1954 r. Nr 52, poz. 260, z 1960 r. Nr 20, poz. 119 i z 1965 r. Nr 13, poz. 91) Rada Ministrów i Centralną Radę Związków Zawodowych uchwalają, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Postępowanie w sprawach o wykroczenia, o których mowa w art. 10 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. z 1954 r. Nr 52, poz. 260, z 1960 r. Nr 20, poz. 119 i z 1965 r. Nr 13, poz. 91) oraz w art. 59 Prawa o wykroczeniach, toczy się według przepisów niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Organami właściwymi do orzekania w sprawach o wykroczenia określone w § 1 są:

- 1) w pierwszej instancji — właściwi branżowo i terenowo inspektorzy pracy, a w sprawach, w których ze względu na społeczną szkodliwość czynu, stopień zawinienia lub inne ważne okoliczności sprawy zachodziłaby potrzeba wymierzenia kary surowszej niż kara grzywny do 1.500 zł — kolegia orzekające przy wojewódzkich komisjach związków zawodowych, zwane w dalszym ciągu „kolegiami orzekającymi”;
- 2) w drugiej instancji — kolegia orzekające rozpatrujące odwołania od orzeczeń inspektorów pracy, a w sprawach rozpatrywanych przez te kolegia w pierwszej instancji — kolegium odwoławcze przy Centralnej Radzie Związków Zawodowych, zwane w dalszym ciągu „kolegium odwoławczym”.

2. Orzeczenie, od którego nie wniesiono w terminie odwołania, jak również orzeczenie wydane na skutek wniesionego odwołania jest prawomocne.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do postanowień, od których służy odwołanie lub zażalenie.

Rozdział 2.

Postępowanie przed inspektorem pracy.

§ 3. 1. Postępowanie wszczyna się przez sporządzenie protokołu o popełnieniu wykroczenia. Protokół sporządza inspektor pracy na podstawie własnych ustaleń lub ustaleń instancji związkowych albo zakładowego społecznego inspektora pracy.

2. Inspektor pracy może:

- 1) żądać od obwinionego udzielenia wyjaśnień,
- 2) wzywać obwinionego, świadków i biegłych do stawienia się w miejscu i w czasie oznaczonym w wezwaniu w celu ich przesłuchania; świadków przesłuchuje się po ich uprzedzeniu o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania,
- 3) zwracać się do właściwych organów i instytucji o udzielenie opinii i informacji potrzebnych do wyjaśnienia sprawy.

§ 4. 1. Inspektor pracy wydaje orzeczenie bez rozprawy.

2. Inspektor pracy wyznacza jednak rozprawę, jeżeli wymaga tego zawiły charakter sprawy, sprzeczność w materiale dowodowym lub inne okoliczności uzasadniające przeprowadzenie rozprawy.

3. Wyznaczenie rozprawy jest obowiązkowe, jeżeli protokół o popełnieniu wykroczenia został sporządzony na podstawie ustaleń instancji związkowej albo zakładowego społecznego inspektora pracy.

4. Do rozprawy przed inspektorem pracy stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące przy rozprawie przed kolegium orzekającym jako pierwszą instancją (§§ 11—18).

§ 5. 1. Inspektor pracy wydaje postanowienie o zaniechaniu dalszego ścigania, jeżeli w wyniku postępowania ustalono, że:

- 1) obwiniony nie popełnił wykroczenia lub nastąpiło przedawnienie orzekania,
- 2) czyn podlega wyłącznie orzecznictwu innych organów lub obwiniony na mocy przepisów szczególnych lub zwyczajów międzynarodowych nie może być pociągnięty do odpowiedzialności,
- 3) o ten sam czyn toczy się już postępowanie karno-administracyjne albo w stosunku do tego samego czynu wydano już prawomocne orzeczenie w takim postępowaniu,
- 4) zachodzi inna okoliczność wyłączająca z mocy prawa wydanie orzeczenia.

2. Treść postanowienia wraz ze zwięzłym uzasadnieniem zamieszcza się w protokole o popełnieniu wykroczenia.

§ 6. 1. Inspektor pracy wydaje orzeczenie o ukaraniu na podstawie ustaleń zawartych w protokole o popełnieniu wykroczenia, a gdy była przeprowadzona rozprawa — na podstawie jej wyników.

2. Odpis orzeczenia o ukaraniu doręcza się obwinionemu oraz prokuratorowi, jeżeli brał udział w sprawie, i przesyła się kierownikowi zakładu pracy. Jeżeli obwinionym jest kierownik zakładu pracy lub jego zastępca, odpis orzeczenia przesyła się kierownikowi jednostki nadrzędnej nad zakładem pracy.

3. Od orzeczenia inspektora pracy obwiniony lub jego obrońca oraz prokurator, jeżeli brał udział w sprawie, mają prawo w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia odwołać się do kolegium orzekającego. Jeżeli prokurator nie brał udziału w sprawie, termin 14-dniowy dla wniesienia

przez niego odwołania biegnie od dnia doręczenia orzeczenia obwinionemu.

4. Odwołanie składa się inspektorowi pracy na piśmie. Obwiniony może złożyć je ustnie do protokołu.

§ 7. 1. W razie wniesienia odwołania po upływie terminu, o którym mowa w § 6 ust. 3, inspektor pracy odmówi przyjęcia odwołania, chyba że szczególne okoliczności usprawiedliwiają spóźnienie złożenia odwołania.

2. Od postanowienia o odmowie przyjęcia odwołania (ust. 1) przysługuje zainteresowanemu zażalenie do kolegium orzekającego. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem inspektora pracy w terminie 7 dni od dnia otrzymania postanowienia o odmowie.

Rozdział 3.

Kolegia orzekające.

§ 8. 1. Kolegia orzekające powołuje się przy wojewódzkich komisjach związków zawodowych. Kolegium orzekające składa się z przewodniczącego, jego zastępców i członków kolegium.

2. Przewodniczącym kolegium orzekającego jest wojewódzki inspektor pracy, a jego zastępcami — osoby powołane przez wojewódzką komisję związków zawodowych.

3. Liczbę zastępców przewodniczącego i członków kolegium określa wojewódzka komisja związków zawodowych w ramach wytycznych wydanych przez Centralną Radę Związków Zawodowych.

§ 9. 1. Zastępców przewodniczącego kolegium orzekającego i członków powołuje wojewódzka komisja związków zawodowych spośród pracowników zamieszkałych lub zatrudnionych na terenie jej działania. Kandydatów zgłaszają, za uprzednią ich zgodą, wyrażoną na piśmie, w $\frac{2}{3}$ zarządy okręgowe związków zawodowych mające swoją siedzibę na tym terenie oraz w $\frac{1}{3}$ prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

2. Liczba zgłoszonych kandydatów powinna przewyższać co najmniej o połowę liczbę członków, ustaloną dla danego kolegium.

3. Liczba członków kolegium orzekającego, powołanych spośród kandydatów przedstawionych przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa), powinna wynosić $\frac{1}{3}$ składu kolegium.

4. Skład kolegium orzekającego powołuje się na okres równy okresowi kadencji wojewódzkiej komisji związków zawodowych.

§ 10. Członkiem kolegium orzekającego może być osoba, która:

- 1) jest zatrudniona co najmniej od 3 lat lub jest rencistą oraz mieszka albo pracuje na terenie objętym działalnością wojewódzkiej komisji związków zawodowych,
- 2) jest członkiem związku zawodowego,
- 3) ukończyła 26 lat życia,
- 4) posiada znajomość warunków pracy oraz prawa pracy w stopniu umożliwiającym jej udział w pracach kolegium orzekającego.

Rozdział 4.

Postępowanie przed kolegium orzekającym jako pierwszą instancją.

§ 11. Kolegium orzekające rozpatruje sprawę w składzie: przewodniczący kolegium orzekającego lub jego zastępca jako przewodniczący składu orzekającego oraz dwóch członków kolegium wyznaczonych przez przewodniczącego kolegium.

§ 12. 1. Kolegium orzekające rozpatruje sprawy o wykroczenia popełnione na terenie objętym jego działalnością, na pisemny wniosek inspektora pracy.

2. Jeżeli dane zawarte we wniosku o ukaranie stanowią dostateczną podstawę do wszczęcia postępowania przed kolegium orzekającym, przewodniczący wyznacza rozprawę. Przewodniczący kolegium orzekającego lub skład orzekający zwraca wniosek o ukaranie inspektorowi pracy w celu rozpatrzenia we własnym zakresie, jeżeli jest oczywiste, że społeczna szkodliwość czynu, stopień zawinienia lub inne ważne okoliczności sprawy nie wymagają wymierzenia kary surowszej niż kara grzywny do 1.500 zł.

§ 13. 1. Inspektorowi pracy przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego.

2. Obwinionemu przysługuje prawo korzystania z pomocy obrońcy.

§ 14. 1. Przewodniczący kolegium orzekającego zawiadamia inspektora pracy o terminie rozprawy oraz wzywa do osobistego stawienia obwinionego, świadków i w miarę potrzeby biegłych oraz zarządza zebranie innych potrzebnych dowodów.

2. W uzasadnionych wypadkach przewodniczący kolegium orzekającego może wezwać obwinionego do nadesłania na piśmie wyjaśnień bez potrzeby osobistego stawienia.

§ 15. 1. Świadka lub biegłego obowiązane do osobistego stawienia, który bez usprawiedliwiającej przyczyny nie stawiał się na rozprawę albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznań lub wyjaśnień, przewodniczący składu orzekającego może ukarać grzywną od 50 do 150 zł.

2. Osoba ukarana może w ciągu 7 dni od daty doręczenia jej postanowienia o nałożeniu grzywny zwrócić się do przewodniczącego kolegium o uchylenie grzywny przedstawiając przyczyny niestawienia. Przewodniczący kolegium orzekającego uwzględni wniosek, jeżeli uzna nieobecność za usprawiedliwioną.

§ 16. Jeżeli skład orzekający uzna, że społeczna szkodliwość czynu, stopień zawinienia lub inne ważne okoliczności sprawy wymagają wymierzenia kary, aresztu, wydaje postanowienie o przekazaniu sprawy na drogę postępowania sądowego.

§ 17. 1. Na podstawie wyników rozprawy kolegium wydaje orzeczenie o ukaraniu, uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania.

2. Orzeczenia zapadają na naradzie większością głosów. Na naradzie oprócz członków składu orzekającego może być obecny tylko protokolant.

3. Po zakończeniu narady przewodniczący składu orzekającego ogłasza orzeczenie.

4. Ogłoszenie orzeczenia można odroczyć z ważnych przyczyn na okres najwyżej 7 dni, podając do wiadomości miejsce i czas ogłoszenia orzeczenia.

§ 18. Odpis orzeczenia doręcza się obwinionemu, inspektorowi pracy oraz prokuratorowi, jeżeli brał udział w sprawie, w terminie 7 dni od ogłoszenia orzeczenia. Przepis § 6 ust. 2 stosuje się odpowiednio. W orzeczeniu o ukaraniu należy w szczególności zamieścić pouczenie o terminie i sposobie wykonania kary oraz pouczenie o trybie i terminie odwołania.

§ 19. 1. Od orzeczenia kolegium orzekającego obwiniony, jego obrońca, prokurator lub inspektor pracy mają prawo w terminie 14 dni od doręczenia orzeczenia odwołać się do kolegium odwoławczego. Jeżeli prokurator nie brał udziału w sprawie, termin 14-dniowy dla wniesienia przez niego odwołania biegnie od dnia doręczenia orzeczenia obwinionemu.

2. Przepisy § 6 ust. 4 i § 7 stosuje się odpowiednio, z tym że zażalenie wnosi się do przewodniczącego kolegium odwoławczego.

Rozdział 5.

Postępowanie przed kolegium orzekającym jako drugą instancją.

§ 20. 1. Po otrzymaniu odwołania przewodniczący kolegium orzekającego niezwłocznie wyznacza termin rozprawy, o którym zawiadamia obwinionego i jego obrońcę oraz inspektora pracy, a także prokuratora, jeżeli wniósł on odwołanie lub zgłosił swój udział w sprawie.

2. Stawiennictwo obwinionego zawiadomionego o terminie rozprawy nie jest obowiązkowe.

§ 21. 1. W postępowaniu przed kolegium orzekającym rozpatrującym odwołanie nie przeprowadza się postępowania dowodowego. Jednakże przewodniczący składu orzekającego zarządzi przeprowadzenie postępowania dowodowego, jeżeli nie mogło być ono przeprowadzone w postępowaniu przed inspektorem pracy albo wymagają tego okoliczności sprawy. Przewodniczący składu orzekającego dopuści również dowód z dokumentu dołączonego do odwołania lub przedstawionego na rozprawie.

2. Kolegium orzekające po rozpatrzeniu odwołania wydaje orzeczenie, w którym:

- 1) utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy albo
- 2) uchyla zaskarżone orzeczenie i wydaje nowe orzeczenie o ukaraniu lub uniewinnieniu albo o umorzeniu postępowania.

3. Kolegium orzekające nie może zastrzyć kary w wyniku wniesionego odwołania, chyba że odwołanie wniósł prokurator na niekorzyść obwinionego.

4. W sprawach nie uregulowanych przepisami niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed kolegium orzekającym jako pierwszą instancją.

Rozdział 6.

Kolegium odwoławcze.

§ 22. 1. Kolegium odwoławcze powołuje Centralna Rada Związków Zawodowych w składzie: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, sekretarz oraz członkowie.

2. Przewodniczącym kolegium odwoławczego jest Główny Inspektor Pracy, a jego zastępcami osoby przedstawione przez Ministra Sprawiedliwości, Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac po jednej przez każdego oraz zastępcy Głównego Inspektora Pracy.

3. Sekretarza kolegium odwoławczego powołuje się spośród pracowników Centralnej Rady Związków Zawodowych.

4. Do kolegium odwoławczego powołuje się osoby spośród kandydatów zaproponowanych przez ministrów (kierowników urzędów centralnych) i zarządy główne związków zawodowych — na okres czteroletni. Centralna Rada Związków Zawodowych może powołać do kolegium również inne osoby.

5. Kolegium odwoławcze rozpatruje odwołania w składzie: przewodniczący kolegium lub jego zastępca oraz dwóch członków.

§ 23. 1. Kolegium odwoławcze wydaje orzeczenie, w którym:

- 1) utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy,
- 2) uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia lub

3) uchyla zaskarżone orzeczenie i wydaje nowe orzeczenie, jeżeli postępowanie dowodowe nie wymaga uzupełnienia.

2. Przepisy § 17 ust. 2, § 18 i § 21 ust. 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 7.

Nadzór.

§ 24. Nadzór nad działalnością unormowaną niniejszą uchwałą sprawuje:

- 1) Centralna Rada Związków Zawodowych — w stosunku do kolegiów orzekających i kolegium odwoławczego,
- 2) Główny Inspektor Pracy — w stosunku do inspektorów pracy.

§ 25. 1. W razie stwierdzenia, że wydane przez kolegium orzekające lub kolegium odwoławcze prawomocne orzeczenie jest pozbawione podstawy prawnej lub oczywiście niesłuszne, Centralna Rada Związków Zawodowych uchyla orzeczenie i umarza postępowanie bądź łagodzi orzeczoną karę, jeżeli zgromadzony w sprawie materiał stwarza dostateczną podstawę do takiej decyzji, bądź przekazuje sprawę do rozpatrzenia w innym składzie kolegium, które wydało to orzeczenie, jeżeli postępowanie dowodowe wymaga uzupełnienia albo też gdy obwiniony został bezpodstawnie uniewinniony lub gdy orzeczona kara jest niewspółmierna do popełnionego wykroczenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do orzeczeń i postanowień wydanych przez inspektora pracy, z tym że

Główny Inspektor Pracy uchylając orzeczenie inspektora pracy przekazuje sprawę do rozpatrzenia właściwemu kolegium orzekającemu.

3. Przewidziane w ust. 1 i 2 uchylenie prawomocnego orzeczenia lub postanowienia inspektora pracy, kolegium orzekającego i kolegium odwoławczego może nastąpić w szczególności na wniosek prokuratora.

Rozdział 8.

Przepisy końcowe.

§ 26. Centralna Rada Związków Zawodowych określi w drodze instrukcji wydanej w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac:

- 1) zasady powoływania członków kolegiów orzekających,
- 2) dane, które powinien zawierać protokół o popełnieniu wykroczenia, wniosek inspektora pracy o ukaranie, wezwanie na rozprawę, orzeczenie o ukaraniu, uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania,
- 3) sposób przeprowadzania rozpraw.

§ 27. Do spraw wszczętych przed dniem 1 lipca 1965 r. stosuje się aż do ich zakończenia przepisy dotychczasowe.

§ 28. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Przewodniczący Centralnej Rady Związków Zawodowych:
I. Loga-Sowiński